

toga što je bila uskladištena na otvorenom skladištu, kako je on to izjavom brodaru i učinio.

U pogledu zastarnog roka iz Konvencije o teretnici od 1924. godine sud smatra da je strankama slobodno ugovarati duže zastarne rokove, jer se radi o zastari iz ugovornog odnosa. S obzirom na sve izneseno brodara je sud obvezao na naknadu štete, a skladištara slobodio tužbenog zahtjeva.

(Dir.Mar. 1966, str.270)

B.J.

OKRUŽNI SUD, Genova

Presuda od 6.IV 1966.

Sinclair Somal Co. c/a Oil country supply Co., F.I.P., Navimar i drugi

Kupoprodaja CIF - Prijevoz stvari morem - Odgovornost prodavaoca i njegovog špeditera - Potprijevozni ugovor - Klausula FIOS - Sigurna luka - Klausula OR SO NEAR..... - LIBERTY CLAUSE - Sposobnost broda za iskrcaj tereta - CIF
prodavalac obvezan je upotrijebiti dužnu pažnju za izvršenje svojih ugovornih obveza - Ako je tako postupio, ne snosi rizik za nesposobnost broda - Prodavalac je upotrijebio dužnu pažnju ako je svom špediteru naredio da sklopi ugovor za brod koji je sposoban izvršiti prijevoz prodane robe - Kupac nije aktivno legitimiran prema prodavaočevom špediteru - Kupac ima pravo od brodara zahtijevati naknadu štete za štetu koja je nastala tokom prijevoza - Naručitelj koji sklopi potprijevozni ugovor odgovara potkrcatelju direktno ako je naručitelj izdao teretnicu - U ovom slučaju naručitelj ima pravo regresa prema brodaru - Ako brodar potkrcatelju izda teretnicu a da se ne pozove na ugovor o prijevozu, on odgovara direktno potkrcatelju - Klausula FIOS odnosi se uvijek na troškove, a na temelju nje brodar se oslobadja rizika samo ako on nije ukrcao odnosno iskrcao robu - Ako se brodar obveže da će s brodom ući u jednu tačno određenu luku, ne može se kasnije pozivati na okolnost da ta luka nije sigurna - Nesposobnost broda da u luci odredišta iskrca teret spada u komercijalnu nesposobnost broda i za nju brodar odgovara - Klausula OR SO NEAR daje brodaru pravo da teret iskrca u koju drugu luku, ili da ga vrati u luku ukrcaja pod pretpostavkom da on nije odgovoran za nemogućnost iskrcaja - Isto značenje ima i LIBERTY CLAUSE

Jedna somalijska firma kupila je 1.000 tona bari-ta CIF Mogadiš. Prodavalac je povjerio brigu oko transporta

talijskom špediteru. Špediter je preko jednog švicarskog agenta zaključio s talijskim brodarom ugovor o prijevozu. Međutim kako je brod imao 1.500 tona nosivosti špediter je, preko drugog agenta, sklopio nekoliko ugovora o potprijevozu s istim brodom. Brod na odredištu nije mogao iskrcati teret jer se iskrcaj morao izvršiti na sidrištu, a brod nije bio u odnosnoj godišnjoj dobi radi monsuna, koji su u kritično vrijeme vladali, sposoban za takav iskrcaj. Radi toga je brodar čitav teret vratio u Veneciju.

Kupac tuži svoga prodavaoca i njegovog špeditera, a u spor su se umiješali i ovlaštenici tereta s kojima je špediter sklopio ugovor o potprijevozu.

Sud je na sporna pitanja koja su se tokom postupka pojavila zauzeo slijedeća stajališta:

Odbio je tužbu CIF kupca protiv prodavaoca i njegovog špeditera. Što se tiče prodavaoca on je prema INCOTERMS-u, koji u ovom slučaju sud primjenjuje, bio dužan na vlastiti trošak i prema uobičajenim uvjetima zaključiti ugovor o prijevozu robe u luku odredišta prema normalnom putu, i ugovoriti brod koji se obično upotrebljava za odnosnu vrst robe. Osim toga mora, također na svoj trošak, pribaviti izvozne dozvole i sklopiti ugovor o osiguranju protiv redovitih rizika. Što se tiče sposobnosti broda da izvrši ugovoreni prijevoz i robu preda na odredište, prodavalac je u ovom pogledu sam obvezan upotrijebiti dužnu pažnju. Ako mu se u ovom pogledu ne može ništa prigovoriti, ne odgovara za sposobnost broda i uspjeh putovanja. Prodavalac je udovoljio obvezi ulaganja dužne pažnje ako je dao špediteru nalog da izabere brod koji će biti sposoban prevesti predanu robu. Špediteru se također ne može prigovoriti ako je preko renomiranog agenta zaključio ugovor o prijevozu za brod koji je bio sposoban ukrcati teret i prevesti ga na odredište. Nije naprotiv špediter bio dužan znati da brod u odredišnoj luci neće biti sposoban iskrcati teret.

Kupac robe nema prema špediteru aktivnu legitimaciju jer s njim nije stupio u ugovorni odnos, tim više što špediter radi u svoje ime a ne kao zastupnik prodavaoca. Prodavalac može zahtijevati naknadu štete od brodara na temelju ugovora o prijevozu i to kao primalac tereta.

Što se tiče zahtjeva stranaka koji su nastali iz ugovora o potprijevozu koje je špediter sklopio za kompletiranje broda, sud je zauzeo slijedeće stajalište:

Špediter prema potkrcateljima odgovara kao vozar, premda je prijevoz izvršio drugi brodar. U ovom slučaju potkrcatelji imaju neposredan zahtjev prema špediteru ako je on izdao teretnicu s tim da špediteru ostaje pravo regresa prema

brodaru koji je izvršio prijevoz. Međutim, ako je teretnicu izdao brodar koji je izvršio prijevoz bez ikakvog pozivanja na svoj ugovor sa špediterom, ovaj brodar sam direktno odgovara potkrcateljima.

Medju strankama je nastao spor i o riziku za ukrcaj odnosno iskrcaj tereta. Ugovor o prijevozu bio je sklopljen pod uvjetom klauzule FIOS. Sud stoji na stajalištu da ova klauzula u svakom slučaju oslobadja brodara troškova za ukrcaj i iskrcaj. Da bi brodar bio oslobođen i rizika, potrebno je da odnosnu operaciju stvarno izvrši krcatelj odnosno primalac. Budući da je u linijskim prijevozima krcatelj i primalac nemaju nikakve mogućnosti da ukrcaju odnosno iskrcaju robu, ova se klauzula kod tih prijevoza odnosi samo na troškove.

Brodar je stavio prigovor da ugovorena luka odredišta nije bila sigurna, pa da prema tome on za nemogućnost iskrcaja nije odgovoran. Na ovo sud odgovara da se brodar ne može pozivati na nesigurnost luke ako je luka u ugovoru bila u ugovoru tačno određena. Njegov bi prigovor bio na mjestu samo u slučaju da luka u ugovoru nije bila određena, ili da je krcatelj sebi zadržao pravo da luku odredišta odredi tokom putovanja.

Nesposobnost broda da u ugovorenoj luci iskrca teret spada u komercijalnu nesposobnost broda, i brodar mora sam snositi štetne posljedice koje od toga nastanu. Radi ovog razloga brodar se ne može pozivati ni na klauzulu OR SO NEAR AS SHE CAN SAFELY GET. Na temelju ove klauzule bio bi ovlašćen iskrcati teret u koju drugu luku, ili vratiti ga u luku odredišta, ako bi nemogućnost iskrcaja tereta u luci odredišta ili veliko zakašnjenje za iskrcaj bile posljedice više sile ili razloga za koje brodar ne odgovara, a ne posljedica komercijalne nesposobnosti broda za plovidbu za koju je brodar odgovoran. Radi istih razloga brodar se ne može pozivati ni na LIBERTY CLAUSE koja bi ga inače mogla ovlastiti da vrati teret u luku u kojoj je bio ukrcaan.

(Dir.Mar.1966, str.336)

B.J.

TALIJANSKA ARBITRAŽNA ODLUKA

od 4.V 1966.

Teulada S.p.A. di navigazione
c/a Jules Rey S.A.

Prijevoz stvari morem - Stojnice - Ako se vrijeme stojnica